

گزارش طرح تحقیقاتی

بررسی نظرات برنامه‌ریزان، مدیران، مخاطبین درباره ارزشیابی تجهیز حوزه‌های مقاومت بسیج*

مجری: دکتر محمدعلی هرمزی‌زاده

فصلنامه مطالعات بسیج، سال هشتم، شماره ۲۷ و ۲۸، تابستان و پاییز ۱۳۸۴

بیان مسئله

سرعت انتقال نیازمندیها از حوزه به رده‌های بالاتر و سرعت تأمین و توزیع اقلام موردنیاز بین حوزه‌ها در فرایند سیستم آماد و پشتیبانی از یک موقعیت استراتژیک برخوردار است. گستردگی جغرافیایی حوزه‌ها، حجم وسیع آنها و تنوع نوع حوزه‌ها از یک سو و فرایند عملیات فرماندهی و ستاد نیروی مقاومت بسیج از سوی دیگر مشکلات و موانع عدیده‌ای را در فراوری آماد و پشتیبانی قرار داده است. برقراری یک سیستم روان و تسهیل‌کننده، همواره مدنظر ستاد نیروی مقاومت بسیج در این رابطه است. شناسایی مشکلات و موانع دستیابی در ابعاد ستادی و صفی در رابطه با تجهیز حوزه‌های مقاومت، منجر به طرح بررسی اثربخشی فرایند تجهیز حوزه‌های مقاومت شد. این تحقیق رفع کمبودها و نواقص و نیازمندیهای موجود در حوزه‌های مقاومت؛ افزایش کارایی و تحرک حوزه‌های مقاومت؛ ارتقای کیفی و کمی برنامه‌ها و فعالیتهای گوناگون حوزه‌های مقاومت؛ افزایش انگیزه حضور بسیجیان در حوزه‌های مقاومت؛ پشتیبانی هدفمند از برنامه‌ها و فعالیتهای حوزه مقاومت؛ افزایش قدرت واکنش سریع و

* این طرح در مرکز سنجش افکار سازمان تحقیقات و مطالعات بسیج به اجرا در آمده‌است.

به موقع حوزه‌های مقاومت؛ شناسایی موانع تأخیری در دریافت نیازها؛ شناسایی موانع تأخیری در تأمین نیازها؛ شناسایی موانع تأخیری در توزیع اقلام و شناسایی مسیر نزدیک و مناسب برای برآورد و اعلام نیازها تا مرحله توزیع اقلام به اجرا در آمده است.

روش تحقیق

این تحقیق از نوع نظرسنجی است. ابزار سنجش در این تحقیق، پرسشنامه بوده که از طریق تحقیقات مقدماتی انجام شده در این زمینه، تهیه و برای سنجش اعتبار آن از نظرات کارشناسان و محققان استفاده و سپس پرسشنامه نهایی تنظیم و اجرا شده است. به منظور ارزیابی دقیق این طرح، کلیه مسئولین پایگاهها، مسئولین حوزه‌ها و مسئولین نواحی به عنوان جامعه آماری، مورد سنجش قرار گرفته‌اند. در مرحله دوم، تعیین شهرستانها و نواحی نمونه‌گیری صورت گرفت و از هر منطقه دو شهرستان یا ناحیه به صورت تصادفی انتخاب شد. در مرحله سوم با تعیین تعداد جامعه آماری و تهیه فهرست، افراد نمونه انتخاب و با آنها مصاحبه صورت گرفت. در بخش مسئولین نواحی، تمام افراد مسئول در آن نواحی به عنوان حجم نمونه مورد ارزیابی قرار گرفتند؛ در این بخش ۱۲۰ نفر تعیین شده بودند که تعداد پرسشنامه تکمیل شده در این بخش ۹۸ عدد بوده است. در بخش مسئولین حوزه‌ها، ۴۵۰ نفر تعیین شده بودند که پرسشنامه تکمیل شده در این بخش ۴۳۹ عدد بوده است. در بخش مسئولین پایگاهها، تعداد حجم نمونه ۱۶۰۰ نفر بود که تعداد ۱۴۹۴ عدد پرسشنامه تکمیل و مورد ارزیابی قرار گرفته است. گردآوری اطلاعات با استفاده از پرسشگران باتجربه که به صورت دائم با دفاتر مطالعات مناطق بسیج در ارتباط و مشغول امور پرسشگری می‌باشند انجام شده است. پس از گردآوری اطلاعات، همه پرسشنامه‌های پر شده به دقت کنترل و خطاهای احتمالی تصحیح شد. آن‌گاه تک‌تک سؤالات باز استخراج و کدگذاری و پس از مطالعه دقیق پاسخها توسط محقق با توجه به اهداف تحقیق کدگذاری مجدد شدند. پس از آن ورود اطلاعات و داده‌ها به رایانه انجام و پس از انجام کار پردازش، تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از برنامه SPSS انجام شد. برای توصیف تحقیق از جداول فراوانی و درصدها و آمارهای توصیفی (مانند درصد ستونی) و برای سنجش تحلیلی از آزمون آماری (کای اسکویر) استفاده شده است.

نتایج تحقیق

بر اساس یافته‌های تحقیق نزدیک به نیمی از مسئولین پایگاهها از عملکرد بسیج در تهیه و تجهیز پایگاه رضایت داشتند. که این رضایتمندی در حد یک‌سوم بین مسئولین حوزه‌ها هم مشاهده می‌شود و ۴۴ درصد آن را در حد متوسط می‌دانند. این رضایت در میان فرماندهان نواحی ۲۱ درصد است. در مجموع، نتایج بیانگر این است که مسئولین نواحی کمتر از مسئولین حوزه‌ها و پایگاهها از تجهیز پایگاهها رضایت دارند.

همچنین نتایج نشانگر آن است که مسئولین پایگاهها عنوان کرده‌اند امکانات و تجهیزات فراهم شده بر اساس نیازسنجی بوده است. این نسبت در میان مسئولین حوزه‌ها ۴۳ درصد و در میان مسئولین نواحی دوسوم است. دیگر یافته‌ها بیانگر آن است که اکثر مسئولین پایگاهها عدم تهیه امکانات و تجهیزات پایگاه را باعث کندی انجام مأموریت‌های محوله با اهداف موردنظر می‌دانند. این دیدگاه در بین مسئولین حوزه‌ها ۸۲ درصد است. همچنین اکثر مسئولین پایگاهها، حوزه‌ها و نواحی بیان کردند که نیازها و تهیه امکانات به موقع انجام نمی‌شود و در ادامه مسئولین پایگاهها عنوان کردند که امکانات و تجهیزات به صورت مناسب نگهداری می‌شود.

در مجموع بیش از نیمی از مسئولین پایگاهها کیفیت امکانات را مناسب می‌دانند و اکثر مسئولین نواحی هم عنوان کردند که نظارت و بازرسی در نگهداری و بهره‌برداری از وسایل و تجهیزات به شکل مطلوب انجام می‌شود، ولی از توجه و آموزش کادر سرجمعدار رضایت نداشته‌اند. بنابراین، به نظر می‌رسد که کادر سرجمعدار نیاز به آموزش بیشتری دارند. بیشتر مسئولین پایگاهها و حوزه‌ها بیان کرده‌اند که اقلام درخواستی تا حدی کاهش داده می‌شود و نظر مسئولین نواحی چنین است که بعضی از این اقلام موردنیاز نیست. بنابراین، باید در نیازسنجی اقلام موردنیاز دقت صورت گیرد.

